

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izbaja vsak petek na celi polji. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrlet leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIII.

V Ljubljani, 20. rožnika 1890.

List 25.

Pisanje avstrijskih nadškofov in škofov do katoliških vernikov.

Nadškofje in škofje avstrijski

vsem vernim svojih škofij

mir, pozdrav in blagoslov v Jezusu Kristusu Gospodu našem.

(Konec.)

6. Škofje še dalje dokazujejo, da katoliško šolo zahtevajo tudi po postavi, vlada sama Njih veličanstva je spoznala to potrebo ter je državnemu zboru predložila neke spremembe šolskih postav, ker skušnja je učila, da to mora biti. Ravno to vedó škofje iz dvajsetletne skušnje, in če to zahtevajo, ima mar kdo pravico očitati? Višji pastirji to tako-le skazujejo:

Ko pa zahtevamo katoliško šolo, ne segamo ne na stareje podlage, niti povdarjamo potrebo kake nove, ker ménimo, da jo moremo zahtevati tudi na podlagi obstoječih postav. Že povod k našemu postopanju nas odveže vsakega zagovora proti sumničenju, kakor da bi hoteli zopet vvesti razmere one dobe, katera ni imela v rokah sredstev sedanjega časa. Vladi Njihovega Veličanstva našega presvitlega cesarja zdelo se je potrebno, državnemu zboru predložiti nekatere spremembe sedanjih šolskih postav. Narejene izkušnje, strokovnjaške sodbe, mnogostransko izražene želje so namreč vlado napotile, da je začela premišljevat, če ni potrebno pretresati šolske postave. Ali s tem ni bila tudi nam škofom dana prilika, se vdeležiti tega pretresanja? Tudi mi imamo dvajsetletno izkušnjo z novo šolo, tudi mi mislimo, da smo upravičeni izreči strokovnjaško sodbo na polju, ki obsega нравno-versko vzgojo, saj dan na dan slišimo glasove in nujne želje svojih vernikov, ki se združujejo z našimi. Bi li ne smeli pri tej priliki spraviti v razgovor

svojih izkušenj, svoje sodbe, svojih in Vaših želj? In ako dano priliko v to porabimo, ali zaslužimo potem očitanje, da nepremišljeno razburjamo duhove?

Tudi Vi ste sodili na svojih shodih in v svojih peticijah, in prav tako je sodil lanski katoliški shod pri svojih posvetovanjih in sklepih, da „se more šolsko vprašanje vsestransko in temeljito rešiti le po postavodajalnem potu.“ Ta misel vodila je tudi nas. Mi se hočemo poslužiti le pravice, katero ima vsak državljan, in nastopiti le pot, katero nam je odkazala postava. Pretehtali smo torej od c. kr. vlade navetovane premembe šolskih postav, a prepričali smo se, da se ne ozirajo na vse izkušnje in strokovnjaške sodbe, in da ne vstrezajo Vašim in našim željam. Zato smo si šteli v svojo dolžnost predlagati, naj se premembe veršé v širjem obsegu, da se tako zadosti pravičnim zahtevam.

7. Škofje poznamnjujejo še dalje, kaj da zahtevajo in omenjajo pogrške sedanje šole. V teh šolah ni vera podlaga in vodilo, kakor bi morala biti; veronauku je odločeno malo ur na teden; druge tvarine niso v zvezi in edinosti z vero; verske vaje niso v cerkveni oblasti; na vzgojo učiteljev in njih nastavljanje v službe Cerkev nima potrebnega vpljiva... Nasproti pa se strastno kaže nespoštovanje do Cerkve, zaničevanje božje in človeške veljave, ošabnost in prevzetnost. Pastirski list pravi:

Je li to kaj čudnega? Ali pa, so li naši nasveti pretirani, brezmerni, kakor pravijo? Kaj pa terjamo z Vami vred, preljubi v Gospodu? Terjamo, da se za katoliške otroke napravijo katoliške šole; da v njih podučujejo verni katoliški učitelji ter oskerbujejo vzgojo in poduk po naukih naše sv. vere. Tudi postava sama pravi, da je namen šole ta, da se vzgojujejo otroci нравno-versko. Če hočejo imeti te

besede kak pomen, ne povedó nič drugega, kot to, da mora šola na otroke vseskozi vplivati npravno-versko, da mora biti učitelj sam npravno-versk, da mora imeti svojo nalogo in učiteljsko svojo dolžnost za npravno-versko; zadnjič, da morajo tudi knjige, ki se rabijo v šoli, služiti npravno-verski vzgoji. Tudi šolski red, pridejan k šolski postavi, priznava kot vodilno načelo za poduk, da morajo biti posamezni predmeti med seboj v jednotni zvezi. To pa ni nič drugega, kakor da mora biti tudi veronauk z drugimi učnimi predmeti v tesni in stalni zvezi, in da se veronauku pri drugem poduku nikakor ne smé nasprotovati.

A, je li tudi v resnici tako, kakor postava in šolski red ukazujeta? Le ob kratkem hočemo opisati pravo stanje naše sedanje šole. Veronauk ni vodilni temelj in vodilno pravilo naše sedanje ljudske šole, ampak le eden izmed mnogih učnih predmetov, in še to brez potrebnega števila učnih ur. Drugi predmeti so brez vsake zveze z veronaukom in se žal pogosto lahko obravnavajo na tak način, ki ne pospešuje npravno-verske vzgoje. Verska vzgoja šolske mladine je omejena na tako pičlo mero pobožnih vaj, da se v otroških sercih ne more vzbuditi gorak verski čut. Veronauk in pobožne verske vaje niso prideržane neoviranemu cerkvenemu vodstvu, ampak podredjene so svetni oblasti kot zadnji odločilni razsodnici. Na izobraževanje učiteljev nima cerkev rekli bi nikakega vpliva, pri njihovem nastavljanju pa je čisto izključena; in tako se zgodi, da se katoliški otroci pogosto podučujejo in vzgojujejo tudi od oseb, katere so katoliški veri ali tuje ali sovražne, in katerim je toraj nemogoče, da bi katoliško vzgojevale.

Lahko bi ta opis še nadaljevali, toda rečeno zadostuje popolno, da si pojasnimo nasledke, katere so napravile take šolske razmere. Spoštovanje do cerkve, ljubezen do vere, pojavi verskega življenja se zgublja bolj in bolj; domišljavost in prevzetnost, lahkomišljenost in poveršnost, zaničevanje vsake božje in človeške veljave pa silovito raste. Ali se bomo temu čudili, in je li drugače mogoče, če se sicer katehet trudi po dve uri na teden, da polaga otrokom na serce strah božji in vero na resnice od Boga razodete, in da jim vceplja kerščansko čednost, če pa se nasproti v več kot dvajsetih šolskih urah na teden more vplivati na otroke tako, da se versko spoznanje in versko življenje ne le ne okrepi, marveč — bodisi brez namena, bodisi z namenom — omajé? A, preljubi v Gospodu, svoje notranje žalosti pri teh razmerah ne moremo popolno in jasno izreči; nečemo vračati terdih besed, ki

padajo z one strani čez nas in našo zvesto duhovščino: preveč spoštovanja imamo do Vaših otrok, kakor da bi hoteli rušiti v njihovih sercih veljavo njihovih učiteljev. A to ste iz naših besed pač povzeli: mi ne moremo dati katoliškim starišem poročstva, da se bodo njihovi otroci vzgojevali katoliško v ljudski šoli, kakoršna je sedaj, in prav tako malo Vam moremo reči, da smete v tem oziru biti mirni zaradi težke vestne dolžnosti in težke svoje odgovornosti pred Bogom.

8. Zavračujejo še dalje nekatere ugovore in lažnjiva očitanja.

Naj nas sicer dolžé, da nameravamo ljudsko omiko nazaj potisniti, veronauk na škodo drugega poduka razširiti ter vednost in znanje zanemariti. Na tako obdolževanje lahko odgovorimo. Ne, motite se, porečemo svojim nasprotnikom pristo in odkrito: le naredite otroke tako modre, tako učene, tako zvedene, kakor jih le hočete in morete; samo naredite jih tudi bogaboječé in verne, pobožne in krepostne. Nočemo kratiti njihove izomike, njihovih vednosti; česar se bojimo, je njihova polovičarska izomika brez verske podlage, katera jih stori le prevzetne, domišljave, ošabne in nezadovoljne. Zato terjamo katoliško šolo, ki nam edina daje poročstvo, da bode mladina dobila npravno-versko vzgojo, in po kateri edini bodo otroci zmožni, da porabijo svoje znanje zares v korist sebi in bližnjemu, in tako, kakor je primerno njihovemu časnemu in večnemu namenu.

Mi terjamo pa katoliško šolo tudi v imenu svobode, ustavno nam zagotovljene za našo vest. Član XIV. temeljne državne postave z dne 21. decembra 1867. se glasi: „Popolna prostost vere in vesti je vsakemu zagotovljena.“ Se li ta prostost po sedanji ljudski šoli varuje in brani? Katoliški stariši so prisiljeni svoje otroke zaupati šolam, v katerih se katoliška vera popolno prezira, izvzemši nekoliko ur veronauka. Zraven tega so drugi učni predmeti izrečno razglašeni kot popolno neodvisni od vsacega cerkvenega vpliva, kar se zdi žal skoraj kakor povabilo, naj se poduk uravna tako, da se s tem še bolj oslabi že sicer tako majhni vpliv svete cerkve na otroke, in da se razodete resnice božje izpodrivajo iz serca in življenja. Ne, ne brezverska (brezconfessionelna) in ne medverska (interconfessionelna) šola, (ki ob jednom hoče vstreči vsem veram skupaj), se ne strinja z načelom, priznavajočim svobodo vere in vesti; kakor obstojé razna veroizpovedanja jedno zraven drugega, in kakor jih postava priznava prav po razločilnih njihovih posebnostih, tako to načelo dosledno zahteva tudi šolo zraven šole, razno po raznih

veroizpovedanjih. Združiti vse v jedno šolo nasprotuje pravno vsem veroizpovedanjem. Vsakemu dati svoje, se more le tedaj, ako se ločijo in vravnajo posebne šole za posebna veroizpovedanja. Ali ni tedaj s strani političnih strank neznosno trinoštvo, siliti otroke k poduku, ki nasprotuje verskim načelom in verskemu prepričanju njihovih starišev? Ali pa naj le nevera uživa prostost, da se more vera in bogočastje pobijati in izpodrivati?

Mi zahtevamo le pravo prostost tudi za vero in bogočastje, in ne moremo umeti tistih, ki prostost in svobodnostne naprave tako visoko cenijo ter s tako lepimi govori proslavljajo, ki se pa le tedaj ne morejo povzdigniti do tega visokega stališča, ampak precej padejo nazaj na nizko polje prenapetosti in zatiranja, kadar se gre za vero in bogočastje. Zato kličemo vsem možem cele Avstrije, ki zares ljubijo svobodo: Nikar ne prideržujte še dalje katoliškim starišem pravice, da dadó svoje otroke vzgojiti po svojem verskem prepričanju! Nikar ne zatirajte svobode s tem, da jo pustite hirati neveri na ljubo!

Mi zahtevamo katoliško šolo za katoliške otroke! Čuli ste, preljubi v Gospodu, kako se nam je zarad tega očitalo, da zahtevamo, naj se povsod napravijo le katoliške šole. Nam je li pač treba zagovarjati se proti temu očitaniu? Mi smo katoliški škofje, mi zastopamo pravice katoliške cerkve; mi razpravljamo želje katoliških starišev; smo li kot katoliški škofje tudi poklicani in upravičeni, zastopati terjatve in želje svojih nekatoliških soderžavljancev? In ali ni z druge strani jasno, da se verske šole ne morejo napraviti samo za katoličane, da se ne bi ustanovile ob enem tudi za nekatoličane?

9. Zakaj pa škofje ne obravnavajo še drugih, razun tesnoverskih reči? Na to odgovarjajo še proti koncu, ko pravijo:

Znabiti bi bil marsikdo rad videl, naj bi se bili ozirali tudi na druga vprašanja, ki se stikajo s šolskim postavodajalstvom. Mi nismo vnemarni nasproti tem vprašanjem in nočemo prezirati pri nobenem lastne mu upravičenosti, toda ne mešamo jih v naše čisto cerkvene terjatve. Mi sledimo opominu našega božjega učitelja: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, in vse to vam bo priverženo“,¹⁾ in se deržimo kot škofje katoliške cerkve načela, katero uči svetovni apostol: „Tu ni Juda, ne Gerka, ampak vsi so eno v Kristusu Jezusu.“²⁾ Mi smo zastopniki cerkve in moramo politiko prepustiti onim, ki so v to poklicani. Imamo pa to jedino prošnjo do

Vas: naj gredó Vaši nazori in želje in naporu v posvetnih stvareh še tako daleč narazen, dragi katoliški kristjani, nikar ne spravljajte zarad tega v nevarnost verske vzgoje svojih otrok! Tega Vas prosimo pri Vaši ljubezni do Vaših otrok, pri ljubezni do Vaše cerkve, pri ljubezni do Vaše domovine!

10. Poslednjič višji pastirji prav serčno povdarjajo in skazujejo, da jih je vezala dolžnost in njih lastno zveličanje, svojim vernim ovčicam to reč pojasniti, ker Bog jim je to dolžnost naložil. Tako le to skazujejo:

Glejte, preljubi v Gospodu, to so pojasnila in opomini, katere smo Vam hoteli za sedaj dati gledé ljudske šole. Mi moramo tako govoriti pri svojem izveličanju! K temu nas veže opomin apostolov: „Zarotim te pred Bogom in Jezusom Kristusom, ki bode sodil žive in mertve; oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno; prepričaj, prósi, svari z vso poterpežljivostjo in modrostjo; ker prišel bode čas, ko zdravega nauka ne bodo terpeli, temveč izbirali si bodo po svojih željah učitelje, ki ušesa ščegečejo; in odvrčali bodo ušesa od resnice ter se bodo obračali k basnim. Ti pa čuj, vse preterpi, opravljaj delo evangelista, izpolnuj svojo službo.“¹⁾ Naša sveta služba zahteva, ne molčati, kjer je dolžnost govoriti, in to dolžnost nam nakladajo nevarnosti, ki preté sv. veri. Mi dvigamo svoje roke proti nebesom ter spričujemo pred Bogom in vsem svetom: Mi nečemo in ne moremo mirno gledati, ko peša verski čut, ko propadajo pobožni nravi, ko izginjajo najdražji, najneprecenljivejši zakladi v avstrijskem katoliškem ljudstvu!

11. Sklep je pa ta, da verniki imajo to dolžnost, namreč, s škofi delati in si prizadevati, da se doseže, kar so pojasnovali.

Pa tudi Vi, preljubi v Gospodu, morate izpolniti resno dolžnost; Vi morate sodelovati, da dospete do tega namena, do katoliških šol za svoje katoliške otroke. „To se dá le po postavodajalnem potu doseči,“ tako se je izrekel lanski katoliški shod in je dostavil vroč opomin na vse katoliške deržavljane, „naj izpolnujejo svojo volilno dolžnost, naj se vdeležujejo volitev v postavodajalne skupščine ter naj delujejo na to, da bodo le taki možje izvoljeni, ki dadó dovolj poroštva, da bodo svojo moč zastavili za versko šolo.“

Nič drugega ni treba, kot da Vas spomnimo na ta opomin; temu opominu nam ni treba ničesar dostavljati. Le ravnajte se po njem! Postavite skerb za srečo svojih otrok pred vse druge ozire in bodite edini, da izvolite le take

¹⁾ Mat. 6, 33.

²⁾ Gal. 3, 28.

¹⁾ II. Tim. 4, 1—5.

zanesljive katoliške može v svoje zastope, ki si bodo šteli v svojo prvo in najvažnejšo dolžnost, z vsemi močmi delati na to, da se vresničijo v šoli npravno-verska vzgoja.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa in ljubezen božja in občestvo svetega Duha bodi z Vami vsemi! Amen.

Dano binkoštno nedeljo v letu zveličanja 1890.

Friderik kardinal Fürstenberg, knezo-nadškof olomuški. Franc kardinal Schönborn, knezo-nadškof praški. Peter Dominik Maupas, nadškof zaderski. Fulgencij Czarew, nadškof, škof hvarski. Severin Morawski, nadškof lvovski, rit. lat. Alojzij Matija Zorn, knezo-nadškof goriški. Silvester Sembratowicz, nadškof hališko-lvovski, rit. gr. Izak Nikolaj Izakowicz, nadškof lvovski, rit. arm. Janez Zwerger, knezoškof sekovski. Matevž Jožef Binder, škof šenthipolitski. Janez Evang. Hais, škof kraljičin-graški. Anton Jožef Fosco, škof šibeniški. Janez Nep. Glavina, škof teržaško-koperski. Albin Dunajewski, knezoškof krakovski. Franc Ferretić, škof kerški. Jurij Kopp, knezoškof vratislavski. Luka Solecki, škof przemiselski, rit. lat. Ignacij Lobos, škof tarnovski. Emanuel Schoebel, škof litomefiški. Franc Bauer, škof brnski. Matevž Vodopić, škof dubrovniški. Simon Aichner, knezoškof briksenski. Jakob Missia, knezoškof ljubljanski. Janez Krstnik Flapp, škof poreško-puljski. Martin Jožef Ćiha, škof budejeviški. Evgen Karol Valussi, knezoškof tridentinski. Jožef Kahn, knezoškof kerški. Trifon Radoničić, škof kotorski. Franc Maria Doppelbauer, škof linški. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. Filip Nakić, škof spletsko-makarski. Janez Stupnicki, škof przemiselski, rit. gr. Julijan Pelesz, škof Stanislavovski, rit. gr. Edvard Angerer, tit. nadškof, kapitularni vikarij dunajski. Janez Ev. Haller, tit. škof, kapitularni vikarij solnograški.

Opomnja. Ta pastirski list prebere naj se z lece s potrebnimi pojasnili vernikom tretjo nedeljo po binkoštih, t. j. 15. junija t. l. — Čitati se sme tudi dve neuelji zapored.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Z Gorijancev. (Pastirski list avstrijskih višjih pastirjev.) Dóni — doni, glas sijon-skih čuvajev, odmevaj po hribih in dolih ljube nam Avstrije! Take misli so me navdajale, ko sem dobil v roko pastirski list obravnajoč jedno naj imenitnejših zadev, katoliško šolstvo, vérsko šolo. Reči moram, da tacih pastirskih listov tolikega pomena, tako tehtne vsebine, smo še malo brali. Zlasti je ta pastirski list tolikega pomena, ker so ga skupno izdali vsi škofje avstrijski (cislajtanski), ter s tem očitno izrekli svojo sodbo o sedanjih šolah, da ne zadostujejo zahtevam katoliških prebivalcev, da se morajo spremeniti, in sicer korenito spremeniti in postaviti na terden, nerazrušljiv temelj, na temelj katoliške vere. Na tem temelji se mora pozidati vse poslopje šolskega reda, šolskih postav in zadév.

Prav, vzajemno so se oglasili vsi škofje, ker le v edinosti je moč, le z združenimi močmi, le s

skupnim bojevanjem se more rešiti tako pereče in važno šolsko vprašanje. Dobro znamenje, da se je v Avstriji katoliška ideja, ki je že več lét dremala in spala, se zbudila in stopila na pozorišče, da je jela dramiti in navduševati narode. Slava prevzvišenim pastirjem, da so, ne zmené se za nasprotovanje in za psovanje liberalcev in njihovih organov, povzdignili besedo, da odmeva po vseh pokrajinah vérnih Avstrijcev; da so spregovorili tako neustrašeno besede, ki jim je narekovala lastna vést, ljubezen do izročeni jim podložnih, da so se tako krepko potegnili za katoliško šolo.

Saj je ravno šola, kjer se zida ali podira, kjer se serca oblažujejo ali pa pačijo, kjer se vterjujejo značaji ali pa odgojé veterinjaki, kjer se stavi temelj srečni ali pa nesrečni bodočnosti.

Dobro družino — katoliške državljane — katoliške v djanji in resnici — smemo in moremo pričakovati le iz dobrih, katoliških šól. Ako hočemo toraj ne s strahom, marveč s sladkim zaupanjem zreti v prihodnost, srečno prihodnost Avstrije, kakor tudi mile nam Slovenske, boriti se moramo za katoliške šole, dokler jih ne dobimo. Tudi ta opazka v skupnem pastirskem listu mi je jako všeč, namreč: mi katoličani kot davkoplačevalci, ki vzderžujemo šole, zakaj bi ne imeli pravice tirjati, da so te šole po vérskih katoliških zakonih osnovane in vredovane? Izverstno! Zakaj bi toraj nosili dvojno breme, in si še sami lastne šole snovali. Saj imamo pravico tirjati take šole, da zadostujejo našim zahtevam. Da, izverstno — jako važen je ta pastirski list, vsak stavek pomenljiv in tako premišljen in dokazan, da mu nobeden ugovarjati ne more. Bog zna, kaj bodo slovenski „Illuminati“ rekli o tem listu — kako bodo zopet presukavali in zavijali posamezne besede, ker so tako „vneti“ za versko šolo?

Veselo znamenje pa za Avstrijo, da imamo tako eminentno katoliške škofje, tako neustrašene boritelje za vero — za katoliška načela. Gledé tega veselega znamenja smemo morebiti zaklicati: „Zora puca, bit će dana.“

Potne čertice iz Bosne. (Dalje.) V Banjaloki, sredi kerščanskega oddelka, stoji stara župnijska cerkev, ki je zelo revna. Znotraj je pa še zadosti čedno opravljena. Tu naj bi pač tudi vlada skerbela, da se napravi častitljiva hiša Božja. V Banjaloki imajo usmiljene sestre sv. Vincencija Pavljanskega družbeno hišo in šole za žensko mladino. Blizu biskupske cerkve pa imajo tudi sestre presv. Kervi dekliško šolo. Razvidno je, da v Banjaloki in nje okolici je katoliška reč v desetih letih jako napredovala in upati je najboljšega vspeha. Mnogo bi zamogel še povedati od tod, toda od tega mesta je častitim čitateljem bolj znano in večkrat bilo je in je še opisano v teh ali onih novinah. Zatoraj naprej!

Naj omenim še naselbino nemških prusijanov v okolici od Banjaloke do bosanske Gradiške. Od reke Save pri bos. Gradiški se razprostira obširna in velekrasna ravnina, večerno stran obrobljujejo nje kraj lepi grički in hribovje razrastkov kozarske in ivanske gore. Južno in vzhodno stran jo mejijo panoge banjaloških in pernjavorskih gorá. Široka je ta raván 8 in dolga 5 do 7 ur hodá. O času okupacije hodil sem po tej ravnini, takrat bila je vsa pusta, zapuščena, z germovjem zaraščena in neobdelana. Od turških Dubrav do gornjega Maglaja je bila poleg

ceste samo jedna hiša v sredinji ravnine, to je bil „Šibic han“, nekako prenočišče in kerčma s kavano po turškem običaju. Takrat sem miloval, da toliko zemlje in v taki krasni ravnini in velelepi okolici leži prazne in brez hasni; pošteval sem, koliko lepih vasi bi lahko tu bilo, in koliko ljudi bi se živilo. Došli so stiskani katoliki, nemci iz prusije. Kupili zemljo, — in kakova sprememba! Sedaj vodi lepa velecesta iz bos. Gradiške v Banjaloko. Ob obeh krajih ob cesti stojijo vsakoverstne čverste, lepe in mične hiše zidane z opeko; poleg hiš pa velika in priročna poslopja za gospodarstvene reči; vse zidano. Tu in tam stojijo med naselbino nove čedne cerkve. Ta nemško-pruska naselbina se razprostira 6 ur hodá na široko ob cesti in uro daleč na dolgost vsako stran ceste. Zapuščena, z germovjem in šikaro zaraščena ravnina se je spremenila v velelepo in rodovitno. Zemlja je vedno, v suši in moči, črna, kakor oglenje. Ne mislite pa, da so tem nemško-pruskim naseljencem takove lepe in velike poslopja same vzrastle. Pervo so si napravili kočice iz desk, zemljo so pridno obdelovali, in dobra zemlja rodila jim je stoternega sadú. Združeno napravili so si opekarne in tako so si počasu postavili lepe hiše in druga poslopja, pa tudi prijetne cerkve. Pervo naselbino so imenovali po slavnem vodju nemško-pruskih katolikov „Vindhorst“. V Vindhorstu ste dve cerkve, prva, stareja, je cerkev, šola in stanovanje č. sestrá presv. Kervi. Druga je sedaj nova v prav ukusni obliki. Proti koncu naselbine, blizo gornjega Maglaja, stoji na polju mali samostanček čč. sestrá presv. Kervi, zraven pa cerkev presv. Serca Jezusovega. Malo višje je samostanček, sedaj šola, zraven gotiška kapela; v tej šoli učijo prej omenjene sestre, pečajo se pa tudi s poljedelstvom. Ob veliki cesti tu je nova naselbina čč. bbr. Trapistov, imenovana sv. Jožefa dvor. Tu imajo Trapisti veliko švajcarijo za napravljanje sira. Naselci imajo lepo priliko mleko prodajati in se za dobro živinorejo zanimati; ker Trapisti od vsih mleko kupujejo, za izdelovanje sira, in tako naseljenci dobivajo lepe groše za mleko. Tudi tu imajo Trapisti cerkvico, ktera je vsakemu odperta, v cerkvici je prav mičen oltar s kipom bl. Device Marije v naravno ponarejeni Lurdski dupljini. Nekoliko nemško-pruskim naseljencev je pa tudi protestanško-luteranske vere (prav treba jih je med Bošnjake!), tudi ti si stavijo nov svoj tempelj. Večina naseljencev že zna slavenski govoriti. Mnogo je tudi naseljenih Tirolcev, največ onih, katerim so nevihte in povodnji zemljo uzele ali s kamenjem zasule; je pa tudi Čehov, Moravcev, Primorcev, Ličanov, nekaj Kranjcev in tri slov. štajerske rodbine, precej Furlanov; v dolnji Bosni so tudi madžarske družine. Tu sem omenil le one, ki obdelujejo zemljo in so zemljišča kupili v lastino, ali so jih prejeli na polovino in tretinjo. Dobra in plodovita zemlja dobí se prav po ceni od turških veliko-posestnikov, ali pa od vlade; kajti državne zemlje je čuda veliko. Kdor jo pa vzame na polovino, mu turčin gospodar podeli zemlje, kolikor je zmožen si jo obdelovati; kar zemlja in travniki rodijo, se prvo odšteje desetina za vlado, potem se razdelita na polovico z vsemi pridelki. Živino mu dá tudi gospodar zemljišča; kolikor je telét, žebet in jagnjet, imata zopet vsak polovico. Seme vse mora dajati gospodar in tudi stanovanje. Samo prešiče ima kmet polovinar, vse sam, ako na

polovino od turčina vzame zemljo. Dobi se pa zemljišče tudi na tretinjo. Tretinjar kmet mora dajati vladi desetino, posestniku pa tretji del vseh póljskih pridelkov; samo seno, kerma, se polovini; živino si oskerbi sam, ima pa vso korist od nje tudi sam. Derva ima prosto v šumi, smé jih tudi prodajati; pašniki so prosti na domačem in na občnih zemljiščih, in teh je čuda veliko, kar je jako vgodno za obilno in mnogoštevilno živinorejo; zamore imeti veliko število prešičev, ker se vedno na prostem pasejo ali pa se redijo v šumah od žira, želoda, kostanja in bukvice. Vlada desetino ceni in mora se v denarjih plačevati, to je, davek; od druge zemlje; zvan polja, se ne plačuje sedaj. Istina je, da kdor v jeseni pridelke prodaja, manj dobi za nje, kakor vlada računi za nje; kajti vlada ceni pridelke desetine po višji spomladanji ceni; zbog tega mnogi niso zadovoljni s tem računanjem. Gotovo škodo terpijo. Le oni so na boljem, kateri niso v sili, da bi jeseni po nizki ceni prodajali pridelke, in ti so: turčini, veliko-posestniki, nekaj serbinov, malo katolikov in nekteri naselniki. Večina kmetov, pravih bosancev, pa pri tem veliko škodo terpi. Poleg vsega tega pa reve še slabo obdelujejo zemljo; ne umejo dobro, pa tudi premalo so pridni; domačini bošnjaki imajo obilno živine, a živinoreja je zanikarna in na naj nižji stopinji. So pa tudi vmes, kateri so se od naseljencev naučili mnogo boljega v obdelovanju, živinoreji itd. Še več pa jih je, ki se deržijo stare navade, kajti zastarana navada je istinito železna srajca.

(Dalje nasl.)

Peš-potovanje z Juga skoz Slovenijo v Rim.

(Dalje.) Došedši v velelepo ulico pod eskvilinskim gričem zagledava na voglu v drugo ulico krasno, spredaj cerkvi podobno novo poslopje. Nad glavnim vhodom je podoba mozaiška ovakova: Odperta knjiga z napisom: „In luč v temi sveti.“ Nad knjigo je svečenik z gorečo svečo. Neznajoč bi mislil: Evo je krasne nove cerkve! Je pa še mnogo drugih napisov na poslopji v več jeziki, odlomci iz verstic sv. pisma. Znete li, predragi, kakova cerkva je to?.. To je kraj narbolj goste temote, sinagoga satanova, framasonska loža, ktero so malo prej slavni govornik v bazaliki sv. Praksede žalostno omenili. Pataglavi framasoni, prostozidarji, so napravili krasne napise v odlomcih po verstah iz sv. pisma, ktere krivo obračajo na svoj uk, spoznavanje, načela; sebe in druge slepijo, misleči, da svét razsvetljujejo; pa saj nekdanj je tudi satan nekaj natezal iz sv. pisma, — toda slabo je bil opravi. Skušajoč Gospoda Kristusa Jezusa, se je skliceval po krivem na besede iz sv. pisma. Tako ravnajo framasoni in mnogi krivoverci. Istinite so besede v sv. evangeliju za poslednjo nedeljo cerkvenega leta: Celó izvoljeni bi bili zapeljani, ako bi čas ne bil prikrajšan.

Ravno so se shajali zaslepljeni framasoni v ovo ložo k nočnemu shodu, res: „mračnjaki.“

Kraljica sv. rožnega venca, Devica Marija zmagovalka! Zmagaj njihove nakane in podjetja. Pred angeljskim mostom na tergu, levo stran reke Tibere, stoji poslopje, ki nosi nad vhodom napis: „Chiesa italiana libera“, spodaj pa: „Italienische freie Kirche...“ Toraj, italijanska prosta cerkev. Brajko moj! je-li, prav lepo in prijetno ime? Ali ni druga cerkev prosta, kakor le samo italijanska! Kakova pa je ova itali-

Razgled po svetu.

janska prosta cerkev? Laž je, kajti ni italijanska, nego izposojena nemško-luteransko-protestanška. Samo ti dve sem omenil; družih zbirališč in ločin, sv. rimokatoliški Cerкви nasprotnih, me ni volja omenjati; vrinile so se z italijansko vlado v sv. mesto Rim, v obližje sv. nadapostoljske Stolice.

O, ko bi verli katoliški živo-verní Slovenci in drugi več časa mogli bivati v Rimu in vse razmere dobro poznavati in se osebno osvedočiti, v kakovem težkem, neprenašljivem položaju se nahaja sv. apostoljska, rimska, primarna Stolica in sv. Oče; bi še vse bolj goreče molili sv. rožni venec za zmago in oprostenje. Veljavni katoliški možje vseh držav bi odločno in iskreno delovali, da se poverne mesto in okolica Rimska zopet Cerкви nazaj.

Ovake in jednake misli in nazori so me spremljevali preko sredinje mesta Rima, k Vatikanu, na počitek nočni rožnovensko nedeljo od bazilike sv. Praksede gredočega, zvečer ob 9ih.

4. oktober. Praznik sv. Očeta Frančiška Serafinskega. Ta dan se slovesno obhaja v bazilikah: lateranski, vatikanski, sv. Marije Vélike. Slavno se obhaja v cerkvah, bazilikah in svetiščih, pri katerih bivajo v samostanih udje njegovih treh sv. redov; dalje, v cerkvah, v katerih je kaki oltar njegov. Jaz in tovariš sva si izvolila obhajanje tega dneva v slavni redovni baziliki Aračeli. Šla sva zgodaj v jutro v krasno cerkev peterih ss. rán sv. Frančiška molit in častit Kralja večne slave v presv. Zakramentu; ravno ta dan je v tej cerkvi bila 40urna pobožnost, toraj Sv. R. Telo izpostavljeno.

(Dalje nasl.)

Sveta Mohor in Fortunat.

O sveta Mohor Fortunat!
Prinesla sta nam biser zlat,
Iz mesta Akvileje;
Bodita nam pozdravljena,
Od vsih Slovencev slavljena,
In daleč še čez meje.

Ta biser — svete vere žar,
Nebeške zgolj milote dar,
Očakom sta delila;
Za biser ta — za vero to,
Poslednjič šla sta v smert strašnó,
S kervjó jo poterdila.

Slovenec terdno v veri stoj,
Najdražji biser vari svoj,
Svetnikov zapuščino;
Le v nji ti klije sreče cvet,
Odprè. — ko boš zapušal svet,
Ti rajsko domovino.

O sveta blagovestnika!
Nebeška zdaj posestnika,
Prosita za Slovence,
Da ves preblagi mili rod
Varuje Jezus naš Gospod
Brezvérstva smertne sence.

Radoslav.

Rim. Kako framasoni v Rimu bogokletno oponašajo sveto mašo, in kako se hvalijo s svojimi roparskimi osnovami, to kaže daljši spis v „Köln. Volksztg.“, iz kterega pa le nektare stavke povzamemo. Framasoni v Rimu se o svojih časih zberejo, se vé, po noči, k pojedinam in k govorom v protikatoliškem pomenu.

Zbirajo se ob devetih zvečer; sprejme jih njih „veliki mojster.“ Po nagovoru se pričnó bogokletstva; prinesó pred-nj mizo s kruhom in 2 kupama vina. Petdeset lét že satanu služeči sedanji veliki mojster razlomi kruh, od kterega vsi pričujoči jedó. Potem si dá prnesti dva keliha z vinom pred svoj prestol, kakor znamenje občestva v duhu, verže v vsaki kozarec en perstan in dá vsim piti na frajmavrarsko zdravje. Potem bogoskrunstvu opravi svoj „stavbarski kos“, to je framasonski govor in potlej nasleduje gostovanje celo noč, do jutranjih ur.

V svojem govoru 20. pros. 1890 se je Adriano Lemmi hvalil, da framasonstvo pritiska pečat na napredovalno mladolaško postavodajstvo zoper papeža, ki ga imenuje svojega nespravljivega sovražnika; baha se, kako so „klerikalci“ verženi iz najznamenitijših srenjskih zastopov; hvali se s spominkom Bruno-Giordanovini; laská se, da framasonstvo dela očitno mnenje, da skoro bo laški narod ves že obo-rožen, in da tudi to je delo framasonov. Posebno pa se usti z „reformo“ (to je, z ropom) pobožnih vstanov, in pristavlja: „Postava sicer ne spolnuje vsih željá, pa kaj zato? Seme je vsejano in bo kalilo. Porok zato nam je glasno vpitje klerikalcev. Naši sovražniki vedó, kdo jim je vsekali smertni (?) udarec.“

Stari mavtar obeta še druge „reforme“ (zoperkatoliške postave in počenjanja), le da morajo framasoni deželo na to pripravljati, in zlasti pristavlja: „Na obširnem polji poduka je naše delo neogibno.“ Vidi se tedaj, komu v roke delajo tisti, ki so zoper versko šolo.

Ko se je širokoustni „mojster“ zadosti nabahal, priporočil je še „bratom“, naj skerbijo, da se v Rimu tudi Macinova statuva postavi, in sicer 10. sušca 1891. — „Kolneztg.“ pristavlja: Komur se pri takem vseskozi prekucijskem počenjanji laških framasonov oči ne odpró, temu ni pomagati. — Mi pa se bojimo, da je veliko tacih, katerim ni več pomagati in kateri sami mladega „antikrista“ pitajo, ki se bo sicer v svojo lastno sramoto in pogubo razpočil potem, ko bo veliko hudega storil.

I. Bratovske zadeve
molitvenega apostoljstva

Nameni za mesec junij (rožnik).

a) Glavni namen:

Daritev sv. maše.

b) Posebni nameni:

20. Ss. Frančišk Paceko in tovarši na Japonskem. Misijonarji v daljnih deželah. Izseljenci.

21. S. Alojzij. Čistost serca. Šole in odgojišča, posebej neka misijonska šola. Mnogi dijaki in otročiči.

22. S. Eberhard. Solnograška nadškofija. Mnogi učitelji in učiteljice. Neke časne zadeve.

23. S. Kristina. Bramba pred zalezovanjem hudobnega sovražnika. Bolni na duhu in otožni. Mnogi mašniki.

24. S. Janez Kerstnik. Cerkev na Badenskem. Zatrene framasonstva. Katoliški tisk. Vojaštvo, zlasti radosvoljci.

25. S. Ema. Koroško. Gospodarji in posli. Zapuščena revščina. Važni nauki in poskušnje.

26. Ss. Janez in Pavel. Poštenje v življenji in djanji. Mnogi vradniki in zdravniki. Nekatere dobrotne vstanove.

27. S. Ladislav. Ogersko in Hervaško. Osebe v mešanih zakonih. Več oseb v zarokah, pa ženinov in nevest.

28. S. Geroh. Linška škofija. Odprava zanikarnih časnikov in knjig. Jetniki in zaperti.

29. Ss. Peter in Pavel. Sv. Oče in milošnje zaj. Pospešniki molitvenega apostoljstva. Zadeve nekega časnika.

30. Spomin sv. Pavla. Katol. misijoni. — Delavsko vprašanje. Vse poslane in ne še uslišane prošnje. Udje apostolata in Serca Jezusovega bratovščine, ki so mesca rožnika ali bodo umerli mesca mal. serpana.

II Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Oseba priporočena v posebnih potrebah. — Silo neljub razpor, da bi se utolažil v neki srenji na posredovanje Svete Družine, Jezusa, Marije, Jožefa. — Neka mati posebno priporočena v svojih maternih potrebah. — Mati in hči v zelo hudem dušnem in telesnem obupnem stanu in hudih skušnjavah že več mescev, priporočeni sv. Družini, Lurški M. B., sv. Antonu Pad., sv. Frančišku Ksav., sv. Joštu in štirnajsterim Pomočnikov v sili, in njunim patronom, da bi bili rešeni tega križa, če je Božja volja. Obljubljeno je razglasenje če se zboljša. — Oseba z vednimi bolečinami v glavi priporočena Sveti Družini, ss. Antonu Pad., Frančišku, Joštu, Jan. Nep. in 14 Pomočnikom v sili za zboljšanje, katero hoče razglasiti, ako bo uslišana.

Zahvale.

V prav hudi bolezní sem bila že za smert previdena, priporočil pa me je brat po „Danici“ N. lj. Gospej presv. Serca in sv. Antonu Pad. in kmalo potem se mi je zboljšalo, ter sem zdaj zdrava: Hvala Bogu, Mariji in sv. Antonu, pa tudi vsim, ki so molili za mene.

V Ljubljani, 16./6. 1890.

Roza P.

Na priprošnje sv. Antona Pad., kteremu na čast je vsa hiša opravljala 9dnevnicó, je bila ukradena zlata ura z verižico zopet dobljena in sicer ravno 10. dan, ko je bila 9dnevnicá dokončana. Hvaljen, češčen toraj bodi veliki pomočnik sv. Anton Pad.!

Iz Notranjskega.

Neka zapletena zadeva se nam je na priprošnje N. lj. G. in sv. Antona pred sodnijo srečno izšla, za kar hvala Bogu, češčenje N. lj. G. in sv. Antonu, pa tudi vsim, ki so molili po priporočilu v „Danici.“

V Ljubljani, 14. rožn. 1890.

M. J.

Terpel sem hude dušne muke, ki so me begale in vznemirjale. Pa sem storil obljubo, poleg drugega tudi, da ozdravljenje te dušne bolezni oznanim v „Danici.“ Sedaj sem miren, in hvalim Gospoda, ki me je uslišal, in hvaležen sem Mariji, ki je prosila za me pri Bogu. — „Hvalite Gospoda vsi narodi, hvalite ga vsa ljudstva.“ Ps. 116. J. Z.

Več lét se mi je v glavi vertelo, tako da dostikrat nisem nikamor mogla sama iti v strahu, da bi me kar na cesti omotica ne zgrabila. Ko sem brala v „Danici“ o tolikih posebnih ozdravljenjih, obrnila sem se tudi jaz k Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu za pomoč, ter obljubila očitno razglasiti, ako zadobim zdravje.

Hvala Bogu, Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu: rešena sem nadležne omotice! F. B.

Listek za raznoterosti.

Novosti. Der junge Katholik in der modernen Welt. Von Aug. Egger, Bischof von St. Gallen. — Ta mala knjižica z 58 stranmi je zlasti odmenjena za družbe mladenčev in rokodelskih pomočnikov, za delavnice in tudi za kasarne, pa ne manj za dijake in mlade tergovce. Za 24 soldov dobiš hrane, ki je vredna več kot 24 cekinov. Sedanji čas je tako malo zadovoljnih, v tej knjižici dobiš ključ k zadovoljnosti, stran 40 id. Poglej v „Katol. bukv.“ in poskusi.

Geistliches Vade-mecum. Vollständiges Gebet- und Andachtsbuch von Ostermayer für die studirende Jugend. — Dvanajsterka, čez 500 strani. Ker je za dijake odmenjena, je polno latinskega večidel s prestavo vmés. Malo knjižic je tako po ceni, kakor ta. V predgovoru je omenjeno, da šolski mladeneč mora posebno modrosti Boga prositi, ako ima njegovo študiranje kak vspeh imeti za čas in za večnost. In k temu pomagati ima namen ta prijazna knjižica.

„Katol. društvo detoljubov“, ali prijatelj ev otrok, bode imelo na dan sv. Janeza Kerstnika, t. j. 24. junija, v Uršulinski cerkvi ob petih sv. mašo z blagoslovom in govorom. To društvo ima namen, „po vsi moči pospeševati versko-nravno odgojo mladine in si prizadevati za njeno rešenje;“ v dosego tega namena izdaja knjižice za vzgojitelje in otroke, nabira podporo za ubožne otročiče, da ne ostanejo brez poduka in vzgoje; pred vsem pa nalaga in priporoča svojim udom gorečo molitev za zboljševanje otroških serc in ohranjenje nedolžnosti, pa za skerbnejšo kerščansko vzgojo, posebej za vravnavo boljših — katoliških šolskih postav. Želeti je, da bi se v te namene prav veliko in goreče molilo. Zato vabimo, naj se pobožni verniki obilno vdeležijo te slovesnosti ter tudi pridno pristopajo k hvalnemu društvu detoljubov. Društvo ima namreč 7 praznikov, o katerih lahko zadobijo udje popolne odpustke; poslednji med njimi je rojstni dan sv. Janeza Kerstnika, zato se je društveno vodstvo odločilo ga slovesniše praznovati.

V zvonik stoljne cerkve je bila 14. t. m., preteklo soboto malo pred štirimi, strela urdarila, pa k sreči škode ni naredila. — O tej priliki naj omenimo napako otrok, kterih se ob nedeljah pri veliki sv. maši včasí precejšnje število zbere ob pregraji pred velikim

oltarjem in marsikteri se dosti nespodobno védejo, šepetajo in sem ter tje zijajo, dokler se jim poljubi; potem pa se uderó kar med mašo eden za drugim po sredi cerkve dolí — brez spoštovanja — in iz cerkve! Vidi se jim, da so dosti neobtesani, če tudi večidel čedno oblečeni. Starši in oskerbniki naj bi jih vendar ne pustili samih v cerkev! Zanikarneži cerkveno zapoved prelomijo, ker niso pri celi maši, pa še druge motijo in sami sebi kazni nakopujejo, ko hišo Božjo skrunijo. Iz otroka, ki že v prvi mladosti tako nespodobno Boga žali pri naj svetjšem opravilu, bo težko kaj prida in tudi sreče ne bo imel v življenji: serce mu postane terdo kakor kamen, merzlo kakor léd, pogrezne se velikrat zgodaj v naj hujši pregrehe. Velik del se jih pa tudi lepo obnaša.

† **V Novem mestu** je 16. t. m. umerl čast. P. Regalat Stamear, bivši gimnaz. profesor. Rojen je bil v Mirni 27. vinot. 1821, preoblečen 20. vinot. 1840, slovesno obljubo za frančiškanski red je storil 27. vinot. 1843, posvečen bil je 26. grud. 1844. R. I. P.

V Gorici je bil 12. t. m., kakor „Soča“ naznanja, kerščen tergovce gosp. Janez Šnabelj (Schnabel), kateri je iz judovstva prestopil v katoliško Cerkev. Kerstil ga je v stoljni cerkvi ob 7ih zjutraj preč. g. kanonik Fr. Košuta; baron Somaruga in grofinja Matilda sta mu bila nunca (botra); drugi dan je v nadškofovi kapeli prejel zakrament sv. birine, nunc mu je bil grof Karol Koronini. Spreobračanja iz judovstva prihajajo nekako bolj pogosto; za čase, kakor so sedanji, to ni slabo znamenje. — V hiši grofice Matilde Koroninove je bila one dni razstava cerkvene robe, za katero skerbé zlasti blagodelne gospé, — hvala jim!

Vojaški škof je postal Slovak preč. g. Koloman Belopotocki, c. kr. dvorni kapelan, tajni kamernik Nj. Svetosti, vodja v Avgustineju na Dunaju.

V Ameriki bode l. 1892 vsesvetna razstava ob enem ko bode 400letnica, odkar je bila po Krištofu Kolumbu najdena Amerika. Izdala se bo velika spominska knjiga, k čemur so povabljeni znameniti pisatelji vsih narodov, da spiše vsaki kaj v svojem maternem jeziku s pridjano angleško prestavo, ter to pride v spominico. — Menda bodo za Slovence že poskerbeli naši ondotni Slovenci, poiskali tudi podobe in življenjopise naših rojakov, zlasti škofov in tudi družih misijonarjev ali sicer znamenitih naših domačinov, ki so bili ali so še v Ameriki, da pridejo na dotični oddelek v razstavo in tudi v spominsko knjigo, kolikor je moč. Sodelavci spominice, za katero je odmenjenih 50.000 funtov šterl., se vabijo k razstavi in bodo za časa razstave gosti zedinjenih držav v Ameriki. (Teh se pač ne bo manjkalo.)

Iz rimskega Martirologija.

5. mal. travna.

V Benedkah male Britanije sv. Vincencij spoznovavec, s priimkom Fererij, iz reda pridigarjev. Ta svetnik, močan v besedi in djanji, je na tisoče nevernikov spreobernal k Kristusu.

V Saloniku sv. Iréna, devica. Le-tá je skrivala svete bukve, nasproti Dijoklecijanovemu proglasu; zato je bila v ječo zaperta, s pušico prebodena in v ognji sežgana — na povelje predsednika Dulcecija, kateri je bil že poprej usmertil tudi njeni sestri Agapo in Kijonijo.

Na otoku Lesbu je pet mučencev umerlo za Kristusa.

Ravno ta dan je smert preterpel sv. Zenon, s kterega so kožo potegnili, s smolo oblili in v ogenj vergli.

V Afriki ss. mučenci, ki so bili usmerteni v cerkvi na veliko noč o preganjanji arijanskega kralja Genseriha; njih bralec (lector) je ravno Aleluja pel, ko mu pušica vrat presune.

O koliko so terpeli zvesti verniki za sv. vero, katero pa zdaj zopet preganjajo celo taki, ki so prejeli sv. kerst, sv. birmo, sv. pokoro, sv. R. Telo, in še druge zakramente!

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škotije: Marija Borčič 50 kr. — Iz Hotiča 5 gld. — Iz Senožec 8 gld. — Iz Vinice 20 gld. 66 kr. — Iz Polja pri Ljubljani 27 gld. 90 kr. — Od sv. Križa pri Ljubljani 26 gld. 92 kr. — Iz Zapog 5 gld. — Z Vrabč 8 gld. — Iz Starega loga pri Kočevji zopet 1 gld. 20 kr. — S Stopič 17 gld. — Mengeš 40 gld.

Za dijaško mizo: Č. g. župnik A. Jamnik 14 gld. 70 kr. — Čast. g. župnik J. Mrak 2 gld. — „Mengeški“ 10 gld. — Č. g. Ant. Verbajs 2 gld. — M. Fertin 1 gld. — G. Zec 1 gld. — H. D. 30 kr. — Preč. g. kan. in dek. M. Skubic 5 gld. — Č. g. kat. Sim. Zupan 2 gld.

Za sv. Detinstvo: Po č. g. S. Zupanu, nunskem katehetu v Loki, 25 gld. — Po č. O. vikariju Ireneju, 10 gld. — Č. g. A. Keržič, nunski katehet v Ljubljani, 50 gld. — Č. g. J. Tomažič, mestni župnik v Loki, 9 gld. 50 kr.

Za Marijanišče: Č. g. župnik M. Narobe 5 gld. — Č. g. župnik J. Mrak 2 gld.

Za naj potrebniši misijone: „A. D. m. gl.“ 50 gld. — Č. g. župnik J. Mrak 2 gld. — Č. g. župnik M. Narobe 5 gld.

Za afrikanski misijon: Ana Merhar 1 gld. — Iz Doba 5 gld.

Za misijone v Indiji, Kini in Japanu. J. B. 1 gld. — „A. D. m. gl.“ 25 gld.

Za odkup zamurskih otrók: „Ad D. m. gl.“ 10 gld.

Za dobre namene: F. Br. 1 gld.

Za razširjanje svete vere: Po čast. g. Simonu Zupanu, katehetu v Loki, 15 gld.

D., ki se vsim, ki darove prejmejo, posebno priporočuje v molitev, da bi dosegla neko posebno milost in pomoč. Darovi so naslednji: za ubožne cerkve, Detinstvo, odkup zam. otrók, varhe Božj. groba, najpotrebniši misijone, Marijanišče, italijanske oplenj. laške redovnice — po 1 gld.; za dijaško mizo 2 gld., za cerkev na Kuraščeku 5 gld.